

31. Satamalaitos

Henkilökunta

Laitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Sampsa Järvelä, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamaliikenneosastolla satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastomistoimen joht. Veikko Mielonen, nosturi-osastolla nosturi-ins. Veikko Heinonen sekä satamarakennusosastolla satamarak.pääll. Veli Rahikainen.

Satamalaitoksen palveluksessa oli 31.12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa 650, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 208 ja tuntipalkkaisia 442. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Työsuhteessa		
	Virka- suh- teessa	Kuu- kausi- palk- kaisia	Tunti- palk- kaisia
Kansliaosasto ¹⁾	9	1	—
Kassa- ja tiliosasto...	43	6	—
Satamaliikenneosasto	39	18	—
Varastoimis- ja laitu- rihuolto-osasto ...	263	104	4
Nosturiosasto	245	—	—
Satamarakennus- osasto	51	79	438
Yhteensä	650	208	442

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 166 ja naispuolisia 134.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiala oli kertomusvuoden päättyessä 96 475 m² ja Länsisataman varastorakennusten 47 380 m². Sörnäisten satamassa oli varastotilaa 6 900 m².

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuonna 7 819 m, johon ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä rakennustarvikkeiden yms. purkamiseen tarkoitettuja laitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Vesialueita täytettiin satamarakennusosaston valvonnassa yhteensä 124 090 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 92 580 m².

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 82 laiturinosturia, 3 autonosturia ja 79 haarukkatrukkia. Kertomusvuoden aikana poistettiin käytöstä 5 laiturinosturia ja 2 autonosturia. Uusia laiturinostureita hankittiin 3 kappaletta ja haarukkatrukkeja samoin 3 kappaletta.

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden aikana jatkui liikenne läpi talven. Tammikuun alkupuolella oli kovia pakkasia, ja veden korkeus oli melkein koko ajan yli normaalin. Särkän salmi suljettiin 16.1. ja 18.1. alettiin käyttää Porkkalan talviväylää. Helmikuussa ei ollut kovia pakkasia, joten jäänmurtaja Turso pystyi yksin hoitamaan laivojen avustukset. Maaliskuussa oli lämpötila koko kuukauden nol-
lan vaiheilla, ja jo 13.3. voitiin laivaliikenne ohjata jälleen Harmajan kautta. Kaikki sa-
tamat olivat jäättömiä 11.4.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana

6 468 (ed. v. 7 425) alusta, joiden nettoveto-
määrä oli 5 057 376 (5 242 974) rekisteriton-
nia ja sieltä lähti 6 463 (7 413) alusta, joiden
nettovetomäärä oli 5 052 265 (5 236 302)
rek.tn. Kertomusvuoden aikana saapuneiden
alusten lukumäärä väheni 957 aluksella ja
nettovetomäärä 185 598 rek.tn eli 3.5 %,
lähteneiden alusten lukumäärä väheni 950
aluksella ja vetomäärä 184 037 rek.tn eli
3.5 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten
luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seu-
raava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Luku määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia	Luku- määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia	Luku- määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	195	256 288	40	49 522	235	305 810
Helmikuu	153	237 035	31	63 260	184	300 295
Maaliskuu	163	245 148	121	35 423	284	280 571
Huhtikuu	268	304 996	55	23 856	323	328 852
Toukokuu	330	378 947	249	47 368	579	426 315
Kesäkuu	358	516 437	328	60 285	686	576 722
Heinäkuu	370	575 977	361	56 198	731	632 175
Elokuu	353	526 952	386	59 183	739	586 135
Syyskuu	345	411 434	502	64 524	847	475 958
Lokakuu	301	332 079	447	63 920	748	395 999
Marraskuu	312	333 719	288	64 879	600	398 598
Joulukuu	267	292 271	245	57 675	512	349 946
Koko vuosi	3 415	4 411 283	3 053	646 093	6 468	5 057 376
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	1 059	1 849 610	309	126 479	1 368	1 976 089
Mualla kotimaassa	553	587 133	2 744	519 614	3 297	1 106 747
Ulkomailla	1 803	1 974 540	—	—	1 803	1 974 540
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	180	246 525	40	49 522	220	296 047
Helmikuu	120	201 718	31	63 260	151	264 978
Maaliskuu	198	283 093	121	35 423	319	318 516
Huhtikuu	269	299 839	55	23 856	324	323 695
Toukokuu	332	382 400	249	47 368	581	429 768
Kesäkuu	361	516 788	328	60 285	689	577 073
Heinäkuu	366	575 897	361	56 198	727	632 095
Elokuu	360	533 511	386	59 183	746	592 694
Syyskuu	348	413 119	502	64 524	850	477 643
Lokakuu	298	330 519	447	63 920	745	394 439
Marraskuu	315	335 377	288	64 879	603	400 256
Joulukuu	263	287 386	245	57 675	508	345 061
Koko vuosi	3 410	4 406 172	3 053	646 093	6 463	5 052 265
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	1 057	1 857 210	309	126 479	1 366	1 983 689
Mualla kotimaassa	550	584 346	2 744	519 614	3 294	1 103 960
Ulkomailla	1 803	1 964 616	—	—	1 803	1 964 616

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 174:ää eli 4.8 % pienempi ja vetomäärä 191 586 nettorek.tn eli 4.2 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lähteneiden alusten lukumäärä oli 167:ää eli 4.7 % pienempi ja vetomäärä 190 025 rek.tn eli 4.1 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 612, yhteensä 2 436 743 nettorek.tn eli 55.2 % ja ulkomaisia 1 803, yhteensä 1 974 540 rek.tn eli 44.8 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 607, yhteensä 2 441 556 nettorek.tn eli 55.4 % ja ulkomaisia 1 803, yhteensä 1 964 616 rek.tn eli 44.6 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 783:a eli 20.4 % pienempi ja vetomäärä 5 988 nettorek.tn eli 0.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 638 170 painotn tavaraa ja lähti ulkomaille 512 337 painotn. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 3 150 507 painotn (ed. v. 2 615 974, 440 743 ja 3 056 717). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 22 196 painotn eli 0.9 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 93 790 painotn eli 3.1 % viennin lisääntyessä 71 594 painotn eli 16.2 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausille seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti paino- tonnia	Vienti paino- tonnia	Yhteensä paino- tonnia
Tammikuu...	186 300	39 399	225 699
Helmikuu ...	188 291	25 905	214 196
Maaliskuu ...	198 808	54 967	253 775
Huhtikuu ...	237 458	52 975	290 433

Kuukausi	Tuonti paino- tonnia	Vienti paino- tonnia	Yhteensä paino- tonnia
Toukokuu ...	209 047	48 299	257 346
Kesäkuu ...	217 381	40 594	257 975
Heinäkuu ...	238 071	40 894	278 965
Elokuu	212 492	38 340	250 832
Syyskuu ...	230 365	40 958	271 323
Lokakuu ...	222 454	41 174	263 628
Marraskuu....	257 273	40 824	298 097
Joulukuu ...	240 230	48 008	288 238
Koko vuosi	2 638 170	512 337	3 150 507

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 560 319 painotn eli 59.1 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 1 077 851 painotn eli 40.9 % (ed. v. 59.9 % ja 40.1 %). Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 246 443 painotn eli 48.1 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 265 894 painotn eli 51.9 % (ed. v. 45.6 % ja 54.4 %). Koko Helsingin tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 806 762 painotn eli 57.3 % ja ulkomaiden alusten osalle 1 343 745 painotn eli 42.7 % (ed. v. 57.8 % ja 42.2 %).

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1968 ja 1967 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1968 Paino- tonnia	1967 Paino- tonnia
Kappaletavara	364 503	342 521
Metallit ja metallita- varat	259 682	300 228
Vilja ja viljatuotteet	1 409	1 446
Kivihüli ja koksi	745 727	695 018
Öljyt	734 953	766 958
Lannoitusaineet	2 180	3 404
Muu tavara	529 716	506 399
Yhteensä	2 638 170	2 615 974

Vientitavarat jakaantuivat v. 1968 ja 1967 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1968 Paino- tonnia	1967 Paino- tonnia
Kappaletavara	140 324	108 010
Paperi, pahvi ja kar- tonki	122 462	111 168
Puuhioke ja selluloosa	14 612	13 088
Vaneri	23 180	26 406
Sahattu puutavara ...	111 012	85 254
Sahaamaton puutava- vara	8 169	16 113
Muu tavara	92 578	80 704
Yhteensä	512 337	440 743

Sahattua puutavaraa vietiin kertomus-
vuonna 39 647 std, edellisenä vuonna 30 308
std. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kerto-
musvuonna 11 884 m³, edellisenä vuonna
25 989 m³. Nämä määrät sisältyvät paino-
tonneina ilmaistuina edellä olevaan tilas-
toon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sata-
man kautta saapui kotimaasta tavaraa
1 908 210 painotn ja lähti 58 953 painotn.
Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis
1 967 163 painotn (ed. v. 2 067 543, 39 608 ja
2 107 151 painotn). Tavaraliikenne väheni
edelliseen vuoteen verrattuna 139 988 paino-
tn eli 6.6 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1968 Paino- tonnia	1967 Paino- tonnia
Hiekka	814 746	1 039 051
Kalkki ja sementti ...	126 713	182 108
Öljyt	937 589	844 635
Vilja	1 201	779
Kalat	58	67
Muu tavara	27 903	903
Yhteensä	1 908 210	2 067 543

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1968 Paino- tonnia	1967 Paino- tonnia
Öljyt	22 434	13 530
Koksi	34 034	24 936
Vilja	1 800	1 142
Muu tavara	685	—
Yhteensä	58 953	39 608

Ulkomainen matkustajaliikenne. Helsingin
sataman kautta saapui kertomusvuonna
161 645 matkustajaa ja lähti 159 147 (ed. v.
172 105 ja 171 585).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan
216 t kulkien tänä aikana 750 meripenin-
kulmaa. Polttoöljyä kului 255 tn, koneöljyä
264 kg ja hiiltä 4 830 kg. Alus toimitti 64
hinausta, joista veloitettiin yhteensä 24 700
mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten
10.3.—10.4. välisenä aikana.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 576 t
kulkien tänä aikana 2 588 meripeninkulmaa.
Se kulutti polttoöljyä 129 tn ja koneöljyä
1 210 kg. Turso toimitti 136 hinausta, joista
veloitettiin yhteensä 50 080 mk. Turso antoi
aluksille 99 m³ vettä, jonka kuljetuksesta
veloitettiin 2 162 mk. Alus oli telakalla
16.4.—20.5. välisenä aikana vuosikorjausta
varten.

Satamavesipostit. Vesimittareiden mukaan
otettiin satamavesiposteista vettä 109 303
m³, josta 88 755 m³ myytiin aluksille, 9 420
m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajil-
le, jäänmurtaja Otso käytti 253 m³ ja Turso
620 m³. Loppuosa oli hukkavettä.

Kompassin tarkistus. Kompassejaan tar-
kistuttamassa kävi kertomusvuonna kaik-
kiaan 33 alusta, joista 16 oli kiinnitettynä
tarkistuspoijuun ja 17 tarkistuspaalustoon.
Alukset maksoivat poijun tai paaluston käy-
töstä yhteensä 230 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyt-
tiin satama-alueella liikennöimään 31 vuok-
ramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 83 535 (ed. v. 87 695) ja tuntimäärä oli 4 160 eli 4.7 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä käyttötuntimäärässä tapahtui seuraavasti: Jätkäsaaren laiturin 25-tonnin nosturi 354 t eli 35.8 %, Saukon hiilisatama 150 t eli 4.3 %, Sörnäisten sata-

manosturit 1 819 t eli 25.6 % ja 150-tonnin nosturi 5 t eli 3.5 %. Seuraavien nosturien käyttötuntimäärä sitävastoin väheni: Matkustajalaituri 660 t eli 10.9 %, Katajanokan laituri 2 938 t eli 9.3 % ja Jätkäsaaren laiturin kappaletavaranosturit 2 890 t eli 7.5 %.

Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama			Sörnäisten satama		Käyttö- tunteja yhteensä
	Matkustaja- laituri	Kataja- nokka	Jätkäsaari		Saukko	Hana- ja Sompasaari		
	kpl-tavara- nosturit 6 kpl	kpl-tavara- nosturit 28 kpl	25-tonnin nosturi 1 kpl	kpl-tavara- nosturit 29 kpl	Hiili- nosturit 7 kpl	kpl-tavara- ja hiilinosturit 10 kpl	150-tonnin nosturi 1 kpl	
1968								
Tammikuu	434	2 537	110	3 139	226	573	6	7 025
Helmikuu	380	1 419	38	1 682	192	292	13	4 016
Maaliskuu	545	3 391	116	3 092	188	648	24	8 004
Huhtikuu	779	3 232	115	3 839	251	908	5	9 129
Toukokuu	489	2 888	109	3 188	206	1 192	19	8 091
Kesäkuu	401	2 402	110	3 101	338	572	26	6 950
Heinäkuu	401	1 705	114	2 726	403	1 047	4	6 400
Elokuu	301	1 843	104	2 485	346	845	3	5 927
Syyskuu	249	1 764	109	2 782	301	860	7	6 072
Lokakuu	446	2 405	99	2 773	299	768	12	6 802
Marraskuu	466	2 745	177	3 244	459	650	9	7 750
Joulukuu	528	2 259	143	3 408	434	576	21	7 369
Koko vuosi	5 419	28 590	1 344	35 459	3 643	8 931	149	83 535
1967	6 079	31 528	990	38 349	3 493	7 112	144	87 695

Hiilinosturit. Kertomusvuoden aikana purettiin nostureilla aluksista 152 515 tn hiiltä, koksia ja muuta joukkotavaraa, mistä määrästä Saukon hiilisataman osuus oli 89 288 tn ja Sörnäisten sataman osuus 63 227 tn. Saukon hiilisatamassa kuormattiin hiiltä ja koksia 21 121 tn

Haarukkatrukkien (79 kpl) työtuntien lukumäärä oli 91 681.

Autonostureiden (3 kpl) työtuntien lukumäärä oli 2 303.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen talletusvarastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina

v. 1966—1968 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1968		1967		1966	
	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn
Tammi-maaliskuu.....	6 991	8 509	8 124	10 263	9 054	9 527
Huhti-kesäkuu	11 359	7 661	10 360	11 180	13 620	10 309
Heinä-syyskuu	7 384	8 591	8 775	9 258	9 866	12 142
Loka-joulukuu	8 636	8 896	7 904	8 010	10 534	9 996
Koko vuosi	34 370	33 657	35 163	38 711	43 074	41 974

Kertomusvuoden alkaessa oli varastossa tavaraa 11 109 tn, joten varastoituna oli yhteensä 45 479 tn. Varastosta annettiin 33 657 tn ja v:een 1969 jäi varastoon 11 822 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 68 027 tonniin, vastaten 73 874 tn v. 1967 ja 85 048 tn v. 1966.

Yleiseen varastoon otettujen tavarakerien lukumäärä oli kertomusvuonna 2 788, edellisenä vuonna 3 664 ja 4 451 v. 1966. Yleisestä varastosta annettujen tavarakerien luku oli vastaavasti 14 073, 15 001 ja 17 670.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 2 788, edellisenä vuonna 3 664 ja 4 451 v. 1966.

Maan muista satamista saapui tullaamaton tontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1968 tn	1967 tn	1966 tn
Tammi-maaliskuu ...	8 385	6 227	5 185
Huhti-kesäkuu	6 710	7 288	7 531
Heinä-syyskuu	6 424	6 913	4 913
Loka-joulukuu	7 717	7 516	6 725
Koko vuosi	29 236	27 944	24 354

Laiturihuoltotoimintaa v. 1966—1968 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasi tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1968					
Tammi-maaliskuu	378	48 405	46 025	240 399	144 771
Huhti-kesäkuu	583	52 157	48 865	279 009	163 655
Heinä-syyskuu	565	57 270	54 310	213 090	108 599
Loka-joulukuu	576	61 228	57 256	282 723	156 442
Koko vuosi	2 102	219 060	206 456	1 015 221	573 467
1967	2 199	220 640	209 263	1 046 849	620 663
1966	2 198	230 993	218 435	1 150 876	688 625

Konteineri- ja suurlavaliikenne. Satamaan saapuneiden konteinerien ja suurlavojen lukumäärä v. 1967 ja 1968 oli seuraava:

Vuosi ja vuosineljännes	Konteine-rit	Suurlavat	Yhteensä
1968			
Tammi-maaliskuu ...	1 745	1 413	3 158
Huhti-kesäkuu	1 488	1 180	2 668
Heinä-syyskuu	1 546	1 122	2 668
Loka-joulukuu	2 340	2 287	4 627
Koko vuosi	7 119	6 002	13 121
1967	2 463	4 226	6 689

Mistä laiturihuollon kautta

1968	350	2 543	2 893
1967	251	2 106	2 357

Vapaavarasto. Kertomusvuoden aikana päällystettiin ja aidattiin lisäalue, joka edellisenä vuonna liitettiin vapaavarastoalueeseen, sekä toimitettiin tullisäännön 86 §:n edellyttämä katselmus tällä alueella.

Vapaavaraston esimiehenä toimi varastomistoimen joht. Veikko Mielonen.

Vapaavarastoon otettujen ja sieltä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1967 ja 1968 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1968		1967	
	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn
Tammi-maalisk.	1 100	1 435	1 782	2 292
Huhti-kesäkuu	2 224	1 487	2 770	2 215
Heinä-syyskuu	1 656	1 958	2 036	2 341
Loka-joulukuu	1 452	1 572	1 310	1 977
Koko vuosi	6 432	6 452	7 898	8 825

Kertomusvuoden alussa oli vapaavarastossa tavaraa 2 535 tn, joten varastoituna oli yhteensä 8 967 tn. Varastosta annettiin 6 452 tn ja v:een 1969 jäi varastoon 2 515 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 12 884 tonniin, vastaten 16 723 tn v. 1967 ja 17 567 tn v. 1966.

Vapaavarastoon otettujen tavarakerien lukumäärä oli kertomusvuonna 1 205, edellisenä vuonna 1 259, ja sieltä annettujen tavarakerien lukumäärä oli vastaavasti 3 916 ja 4 872.

Autovaakojen käyttö. Kertomusvuonna oli käytössä 3 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 38 927, edellisenä vuonna 41 197 ja 50 174 v. 1966.

Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosaston tehtäviin kuuluvia töitä suoritettiin kertomusvuoden aikana seuraavasti:

Satamien kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 3 015 000 mk, näistä käytettiin 2 938 887 mk, joten säästöä jäi 76 113 mk.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin.

Kiinteiden laitteiden korjauksesta ja kunnossapidosta huolehdittiin.

Jätkäsaaren laiturin kiinnitysrenkaat koe-kuormitettiin. Pihlajasaaren liikennelaituri

Merisatamassa korjattiin ja vahvistettiin Suomenlinnan lauttalaiturin läppäsillat uusittiin, Sörnäisten painolastilaituri purettiin ja purkauslaituri Tullisaarta vastapäätä korjattiin.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja raihojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Satamalaitoksen veneet, väyläviitat, valopojut ja loistot huollettiin. Suomenlinnan jäätie kunnostettiin ja tarkkailtiin jään kantavuutta.

Satamiin vuotanutta öljyä kerättiin ja poistettiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 18 300 068 mk ja v:lta 1967 siirtyi 7 125 426 mk. Varoista, joita oli yht. 25 425 494 mk, käytettiin 14 101 144 mk ja v:lle 1969 siirtyi 11 324 350 mk.

Laiturit. Jätkäsaaren laiturin rakennustöitä jatkettiin. Laiturin 267 m:n pituisen itäsivun palkistot ja laatat valettiin, raiteiston ja päällysteen teko siirtyi v:een 1969. Laiturihaaran länsilaiturin paalutus valmistui. Laiturien välinen kenttä täytettiin tasoon n. ± 0 hiekkalaiva Laineen tuomalla hiekalla, määrältään n. 170 000 m³.

Ruoholahden kannaksen laituria varten veistettiin ja kuljetettiin paikoilleen kaksi hirsiaarkku. Volvon laiturin 57 m:n pituinen jatke valmistui urakoitsijan Yleinen Insinööritoimisto Oy:n tekemänä ja vastaanotto-tarkastus oli 3.7. Nurmisen laituria varten teetettiin urakalla pohjan louhintaa sekä upotettiin ja valettiin kulma-arkku. Urakoitsijana oli Yleinen Insinööritoimisto Oy. Omana työnä juntattiin pohjan vahvistamista varten 221 kpl ratakiskopaaluja ja 4 kpl betonisia kannatuspaaluja.

Sompasaaren laiturin rakentamista jatkettiin. Vuoden loppuun mennessä oli valmistu päällystettyä laituria 448 m. Sompasaaren hiekkalaituritöitä jatkettiin. Vuoden aikana valmistui uutta laituria 105 m. Koko laiturin pituus oli vuoden vaihteessa 400 m. Sompasaaren kenttien täytteeksi tuotiin Oy Pellonraivauksen hiekkalaiva P6:lla hiekkaa n. 30 000 m³. Lauttasatamaa varten ruopattiin Oy Pellonraivauksen ruoppuri Pera I:llä savea ja karikkoa n. 21 000 m³.

Väylät. Paraisten laiturin väylän ruoppausta tasoon -7.0 m jatkettiin ruoppuri R3:lla. Työ valmistui 2.10.

Hanasaaren väylän syventämistä tasoihin -9.6 ja -10.0 jatkettiin. Työ keskeytyi 4.1.1969.

Rautatiet ja ratapihat. Sörnäisten ratapihalla rakennettiin ns. Merikiidon raide ja Åkermanin raide, yht. 240 m raiteita ja 4 kpl yksinkertaisia vaihteita.

Kadut, kentät ja viemärit. Asfaltilla päällystettiin katuja ja kenttiä: Etelä-satamassa 6 000 m², Länsisatamassa n. 23 000 m² ja Sörnäisten satamassa n. 15 000 m².

Viemäreitä rakennettiin Länsisatamaan 690 jm, Sompasaaren 88 jm ja Verkkosaaren seuduille 1 500 jm.

Rakennukset. Länsisataman talletusvaraston rakennuskuopan kaivuutyöt aloitettiin 15.1. V:een 1969 siirtyi kuopan viimeistely- ja tiivistystyöt sekä rautaponttiseinien ankkurointia.

Jätkäsaaren varastorakennus L 6:n paalutus valmistui. Tällöin juntattiin ja katkaisiin yht. 857 rautabetonipaaluja.

Sompasaaren varastorakennus S 2:n perustuspaalutus suoritettiin, jolloin betonipaaluja juntattiin 240 ja ratakiskopaaluja 39 kpl.

Rakennuksiin käytettiin varoja kertomusvuonna yht. 3 533 087 mk.

Työlaivasto ja -kalusto. Raumalla v. 1967 valmistunut ketjukauharuoppuri »Veli» siirrettiin Helsinkiin.

Hollming Oy:ltä tilattu, pohjaluukuin varustettu 400 m³:n ruoppaproomu vastaanotettiin 22.5. sekä 10 tonnin lauttanosturi. »Teemu» 27.6.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 776 000 mk ja niistä käytettiin 666 395 mk, joten säästöä jäi 109 605 mk.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen, rautateiden ja viemärien kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Herttoniemen rautatiellä vaihdettiin pölkköjä 2 500 kpl sekä vanhoja kiskoja uusiin, 43 kg/m:n kiskoihin Oulunkylän asemalta lukien 1 980 m:n matkalla. Sivuoja perattiin n. 1 900 m.

Tarvon sillan ylärakenteet uusittiin. Viemärien suistot ja lumenkaatopaikat perattiin. Pesulautat huollettiin ja korjattiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 8 555 000 mk. V:lta 1967 siirtyi 3 599 636 mk. Varoista, joita oli

12 154 636 mk, käytettiin 11 104 974 mk, joten v:lle 1969 siirtyi 1 049 662 mk.

Kyläsaaren ja Herttoniemen teollisuus- ja varastoalueilla jatkettiin pengerrystöitä käyttäen kaupungilta tulevaa täytettä. Merisatamassa ratapihan muutostöiden takia aloitetut viemärin siirtotyöt ja kallion louhinta suoritettiin loppuun. Vattuniemenkarin kivikorirantaverhousta jatkettiin 165 m. Lauttasaaren telakan aallonmurtajaan Maritim Oy:n tontin kohdalla ajettiin tarvittavat kivet.

Lauttasaaren sillan virtapilarit valmistuivat 28.11. ja sillan maatuki oli vuoden vaihteessa viimeistelytöitä vaille valmis. Sillan teräsosista tehtiin Rauma-Repola Oy:n kanssa urakkasopimus 4.1. ja työt alkoivat 1.9. Vuoden lopussa oli yhden pilarivälin teräspalkki asetettu paikoilleen. Kansi- ja päälystystöistä pyydettiin urakkatarjouksia.

Työllisyystyöt. Kaikkiaan oli työllisyystöihin kertomusvuonna varattu määrärahoja 2 673 151 mk, mitkä käytettiin seuraavasti:

Sahaajakadun länsipuolen avo-ojan putkistustöihin 310 000 mk, Verkkoosaaren viemäritöihin 250 000 mk, Sompasaaren itäisen laiturin rakentamiseen 427 000 mk sekä viemäritöihin Naftakadulla 283 000 mk, Kulosaaren sillan vieressä 1 209 487 mk ja Kokkoarekadulla 193 664 mk.

Satamalaitoksen kassa- ja tilitoiminta

Toiminnan tulos. Satamalaitoksen tuotto pääomalleen oli 7 641 082 (ed. v. 8 247 443) mk eli 4.76 (5.65) % korkoa. Tulojen kehitykseen vaikutti ehkäisevästi 6.4.1968 voimaan astunut hintasulkulaki, joka koski myös maksuja.

Satamalaitoksen bruttoveloitus oli kertomusvuonna 40 915 186 mk. Jos kassa- ja tiliosaston veloittama tuulaakimaksu otetaan huomioon, nousee bruttoveloitus 44 486 511 mk:aan. Tulotileiltä suoritettiin menoja

Laskuun suoritettut työt. Laskuun suoritettut työt jakautuivat seuraavasti: satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 11 559 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä 1 083 651 mk sekä yksityisille suoritetuista töistä 521 794 mk.

Vesilaitosta avustettiin sukellustöitä vaativissa tehtävissä.

Urheilu- ja ulkoiluvieraston laskuun hoidettiin ja telakoitiin toimiston ponttoonit ja moottoriveneet, venelaitureita huollettiin ja korjattiin, peräpaaluja juntattiin ja talvella hakattiin jäätä laiturin ympäriltä.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin. Raiteenpitojärjestelmän mukaisia kustannuksia laskutettiin tontinhaltijoilta. Poliisilaitoksen ja palolaitoksen veneitä telakoitiin.

Öljynpuristamon, Kaapelitehtaan, Telko Oy:n ja Kesko Oy:n raiteet huollettiin. Yksityisten tontinomistajien viemäreitä yhdistettiin pääviemäriin. Öljyvaurioiden jälkiä puhdistettiin satama-alueilla. Ruoppaustöitä suoritettiin Rauman kaupungin, Valmet Oy:n ja Perusyhtymän (Strömmän kanava) laskuun yhteensä n. 150 000 m³.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 1 840 283 mk.

5 056 231 mk, joten nettoveloitus oli 35 858 955 mk ilman tuulaakia. Tulos poikkeaa talousarviosta 3 411 044 mk. Satamalaitoksen varsinaisten menojen ollessa 37 652 929 (34 995 448) mk syntyi 1 793 974 (506 452) mk:n suuruinen vaje. Menojen kasvu edellisestä vuodesta oli 2 657 481 mk ja tulojen 1 369 959 mk.

Kassaliike. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 18 705 564 mk, postisiirtotilille 7 345 923 mk, shekkitalille 11 344 992 mk ja

tilitysteitse 1 281 748 mk. Suoritusten yhteismäärä oli siten 38 678 227 mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 2 259 352 mk. Määrästä oli 2 225 889 mk kertomusvuoden ja 33 463 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 23 297 mk.

Laskutus. Laskutuksen määrän kehittyminen ilmenee veloitusasiakirjoina käsiteltyjen tulli-ilmoituskirjojen lukumäärästä. Niitä oli kertomusvuonna 507 914 kpl, v. 1967 567 013 kpl ja v. 1966 557 748 kpl.

Toimintavuonna laadittiin taloussuunnitelma viiksi 1970—1979. Lopullinen ehdotus perustui yksikkötavaran liikenteen n. 25 %:n suuruiseen kasvuun kymmenvuotiskauden aikana.

Konelaskutuksen henkilökuntaorganisaatiota muutettiin siten, että 4 varastoimis- ja laiturihuolto-osaston toimistoapulaista siirrettiin kassa- ja tiliosastoon. Suoritelaskentaan perustuva taloussuunnittelu edellytti yhden kustannustutkijan palkkaamista.

Tulot. Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1965 mk	1966 mk	1967 mk	1968 mk
Liikennemaksut	14 583 606	14 927 256	14 182 183	14 322 406
Satamamaksut	2 114 146	2 200 338	2 361 327	2 195 234
Alusten tulot	180 604	225 760	91 970	77 182
Vesimaksut	131 031	138 542	193 760	180 770
Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksut	3 326 968	4 091 293 (—441 057)	3 778 909	4 099 535
Vaakamaksut	49 544	51 304	40 138	39 494
Laiturihuoltotulot	3 130 863	3 125 946 (+ 96 681)	3 194 042	2 953 928
Laituri- ja aluevuokrat	3 154 954	3 303 741	3 418 400	3 384 955
Varastosuojamaksut	964 425	775 063	904 336	856 858
Yleisen talletusvaraston vuokrat ...	1 107 007	978 953	969 064	971 909
Vapaavaraston vuokrat	—	228 055 (+ 25 166)	367 108	339 677
Tulot yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä	491 595	267 102 (+ 319 210)	573 712	543 432
Huoneistovuokrat	882 938	1 047 307	1 086 831	1 158 738
Korvaus satamarakennusosaston yleiskuluista	1 259 455	1 070 828	2 901 565	4 314 585
Muut tulot	549 540	351 724	425 651	420 252
	31 926 676	32 783 212	34 488 996	35 858 955
Tuulaaki	5 589 996	5 284 958	4 515 772	3 549 455
Yhteensä	37 516 672	38 068 170	39 004 768	39 408 410

Nettoveloitus, johon on sisällytetty myöskin tuulaakiveloitus, jakautui v. 1965—1968 kuukausittain seuraavasti:

	1965 mk	1966 mk	1967 mk	1968 mk
Tammikuu	3 381 413	3 559 534	4 032 537	3 640 548
Helmikuu	2 707 176	2 757 588	2 912 645	2 334 929
Maaliskuu	3 858 745	3 556 826	3 642 342	3 843 319
Huhtikuu	2 938 107	2 942 396	3 253 346	3 054 258
Toukokuu	3 523 954	3 473 826	3 004 618	3 393 645
Kesäkuu	3 562 394	3 825 768	3 351 123	3 555 484
Heinäkuu	2 885 483	2 924 163	2 690 122	3 022 701
Elokuu	2 455 958	2 357 732	2 684 783	2 257 430
Syyskuu	3 496 549	3 824 265	3 499 517	3 638 148
Lokakuu	2 740 372	2 839 384	2 702 712	3 134 709
Marraskuu	2 958 319	3 292 651	2 866 086	3 018 680
Joulukuu	3 008 202	2 714 037	4 364 934	4 514 559
Koko vuosi	37 516 672	38 068 170	39 004 765	39 408 410

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 14 322 406 mk, mistä tuontiliikennemaksua 11 673 932 mk, vientiliikennemaksua 1 106 426 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavarosta 1 355 895 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 186 153 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 374 588 mk. Liikennemaksuja palautettiin 45 009 mk.

Liikennemaksutilitykset:

	Saadut tilityk- set mk	Lähetet- tyt tili- tykset mk		Saadut tilityk- set mk	Lähetet- tyt tili- tykset mk
Hanko	—	2 389	Lahti	42 154	—
Hämeenlinna	12 102	—	Loviisa	590	—
Joensuu	606	—	Mikkeli	1 643	—
Jyväskylä	11 092	—	Naantali	283	113 435
Kaskinen	6	—	Oulu	3 319	—
Kemi	434	—	Pietarsaari	2 253	276
Kokkola	4 397	—	Pori	10 918	834
Kotka	5 663	3 574	Porvoo	5 923	—
Kuopio	14 442	—	Raahe	39	—
			Rauma	6 255	142
			Savonlinna	214	—
			Tampere	28 318	—
			Tornio	3 187	5 907
			Turku	25 412	247 215
			Uusikaupunki	70	—
			Vaasa	6 833	816
			Yhteensä	186 153	374 588

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 3 549 455 mk. Helsinkiin tuoduista tavarosta saatiin tuontituulaakia 3 466 267 mk ja

sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa, 83 188 mk. Tuulaakia palautettiin 21 871 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk
Hämeenlinna	5 135
Jyväskylä	13 570
Lahti	44 134
Tampere	20 349
Yhteensä	83 188

Satamamaksuja veloitettiin 2 195 234 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevien alusten osuus oli 1 885 252 mk ja kotimaan liikenteessä olevien alusten 114 881 mk. Jäämaksuja oli 195 101 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 363 501 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Alukset	mk
Helsinkiläiset	723 730
Muut suomalaiset	307 036
Ulkomaiset	854 486
Yhteensä	1 885 252

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksuja veloitettiin 4 099 535 mk, mihin summaan sisältyy 503 474 mk laskennallisia tuloja laiturihuollon, vapaavaraston ja yleisen talletusvaraston veloituksista. Veloituksen jakaantuminen: kappaletavarannosturit 1 994 189 mk, Saukon hiilinnosturit 211 176 mk, Hanasaaren joukko- ja kappaletavarannosturit 250 975 mk, autonosturit 52 374 mk, trukit 1 590 821 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 7 102 057 mk. Kun ahtajille menevät kustannukset 4 018 603 mk, tullivalvontakustannukset 116 796 mk ja palautukset 12 730 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 2 953 928 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 3 384 955 mk, mistä määrästä 121 360 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 3 263 595 mk varastoalueiden vuokria. Palautuksia maksettiin 32 176 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 856 858 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat olivat 338 695 mk ja paikkanvuokrat 518 163 mk. Palautuksia maksettiin 4 180 mk.

Yleisen talletusvaraston vuokria oli 971 909 mk, mistä 540 645 mk veloitettiin Katajanokan talletusvarastossa ja 431 264 mk Länsisataman talletusvarastossa. Palautuksia maksettiin 11 mk.

Vapaavaraston vuokria oli 339 677 mk.

Yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä oli bruttoveloitusta 543 432 mk, josta 260 999 mk veloitettiin Katajanokalla ja 282 433 mk Länsisatamassa.

Huoneistovuokria veloitettiin 1 158 738 mk, mistä määrästä 857 745 mk oli tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 300 993 mk.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 4 314 585 mk. Siitä oli tilitystuloja 4 265 321 mk ja korvauksia tilaustöistä 49 264 mk.

Sekalaisia tuloja oli yhteensä 459 746 mk, mistä tilitystuloja 170 456 mk. Tuloja saatiin seuraavasti: korvaus tuulaakin kannosta 35 494 mk, korvaus tullihuoneistojen puhtaanapidosta ja kalustosta 134 962 mk, sähkö 94 668 mk, vaakamaksut 39 494 mk, sairausvakuutuskorvaukset 90 290 mk, vahingonkorvaukset 4 884 mk, viivästyskorot ja perimispalkkiot 4 205 mk, punnus- ja kaappivuokrat 2 789 mk, puhelinmaksut ja -hyvitykset 758 mk, viemäritodistukset, taksat ja ilmoituskirjat 1 853 mk, omaisuuden myynti 30 094 mk, telakointivuokrat 8 987 mk, muut sekalaiset tulot 11 268 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: a) varsinaiset satamamenot käsittäen koko satamien 10. pääluokan; b)

satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt sekä c) 2. pääluokan tullihuone menot.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 37 840 331 mk, v:lta 1967 siirtyi 38 520 mk, lisämäärärahoja saatiin 470 788 mk ja ylitysoikeudet vastasivat 358 632 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 38 708 271 mk. Tilivuoden menoja oli 37 652 929 (ed. v. 34 995 448) mk, palautettiin 27 770 mk, seuraavaan vuoteen siirrettiin 9 487 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja oli 776 000 mk. Tilivuoden menoja oli 666 395 mk. Tullihuonemenojen määräraha oli 1 057 237 mk, lisämäärärahoja saatiin 49 938 mk, joten määrärahoja oli kaikkiaan 1 107 175 mk, jotka kaikki käytettiin.

Sataman uudisrakennustöitä sekä hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 8 222 606 mk v:lta 1967 ja kertomusvuoden määrärahat olivat 18 885 000 mk, ylitysoikeuksia 15 068 mk. Menoja suoritettiin 15 021 380 mk ja 136 009 mk palautettiin, joten v:een 1969 käytettäväksi siirtyi varoja 11 965 285 mk.

Yleisiä uudisrakennustöitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja oli 3 599 646 mk v:lta 1967 siirtyneitä ja 8 555 000 mk kertomusvuoden määrärahoja, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 12 154 646 mk. Menot olivat 8 818 400 mk, palautettiin

187 960 mk, joten v:een 1969 siirtyi 3 148 286 mk.

Käyttöomaisuus. Käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 160 354 008 mk ja vuoden lopussa 172 556 488 mk. Pääoman nettolisäys oli siten 12 202 480 mk. Poistoja suoritettiin 4 689 351 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 9 435 056 mk.

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	35 980 684
Laiturit ja tihtaalit	59 381 835
Kiinteät laitteet	20 666 292
Alukset ja veneet	395 070
Rakennukset	47 447 366
Irtaimisto	7 320 295
Autot, trukit ja autonosturit ...	1 280 946
Puhelinosuudet	84 000
Yhteensä	172 556 488

Palkat, sosiaaliturva- ja -vakuutusmaksut. Varsinaisia palkkamenoja oli yhteensä 20 442 411 mk, josta kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkamenot olivat 13 364 307 mk ja tuntipalkkaisen henkilökunnan 7 078 104 mk. Vastaavat sosiaaliturva- ja -vakuutusmaksut olivat yhteensä 1 414 507 mk sekä eläkekustannukset 2 620 835 mk, joten laitoksen palkkausmenot olivat kaikkiaan 24 477 753 mk.